

Универзитет у Београду
Факултет политичких наука
Београд, 28. августа 2025.

На седници Одељења за међународне студије која је одржана 29. августа 2024. године предложена је Комисија за оцену подобности за јавну одбрану завршног рада мастер академских студија (Мастер академских студија политикологије - Мастер међународних студија, модул Peace, Security and Development) кандидаткиње Светлане Јовановић под називом „Millions Non-Smoking Guns: The Nexus Between Firearms Possession and Security in Serbia”. Том приликом одређена је и комисија у саставу:

Проф. др Немања Џуверовић (председник)

Асис. мр Тијана Речевић (чланица)

Проф. др Филип Ејдус (ментор)

ИЗВЕШТАЈ

Мастер рад Светлане Јовановић под називом „Millions Non-Smoking Guns: The Nexus Between Firearms Possession and Security in Serbia”, писан је на 98 страна. Сходно Правилнику о академској честитости Факултета политичких наука, мастер теза је прошла проверу плагијата у програму Turnitin. Резултат провере је 2%, са поклапањима која се без изузетка односе на цитате преузете у складу са академским узусима, библиографију и устаљене изразе. Рад је аутентичан и не садржи елементе плагијата.

Предмет истраживања јесте однос између високог нивоа поседовања ватреног оружја и релативно ниског нивоа злоупотребе оружја у Србији. Кандидаткиња поставља централно питање: зашто је злоупотреба оружја у Србији ниска и у паду упркос изузетно високом поседовању? Одговор на ово питање тражи кроз анализу процеса секуритизације малокалибарског и лаког наоружања (Small Arms and Light Weapons - SALW) у Србији, узимајући у обзир како улогу државних и међународних актера, тако и медијске и друштвене дискурсе.

Методолошки приступ комбинује квалитативну и квантитативну анализу. Кандидаткиња је применила анализу дискурса званичних докумената, медијских извештаја и јавних говора, ослањајући се на приступ Лене Хансен, као и анализу статистичких података о кривичним делима, фемициду, самоубиствима и запленама оружја у периоду 2002–2024. Као студија случаја узета је Србија као „девијантан случај” – земља са једним од највећих бројева комада оружја по глави становника у свету, али са релативно ниским нивоом злоупотребе.

У уводу кандидаткиња поставља централно истраживачко питање зашто у Србији, упркос једном од највећих нивоа поседовања оружја у свету, стопа злоупотребе оружја остаје релативно ниска. Истиче парадокс између високог броја оружја у цивилном власништву и ниске стопе криминала, као и значај анализе секуритизације у тумачењу овог феномена.

У поглављу посвећеном прегледу литературе представљена су досадашња истраживања о малокалибарском и лако наоружању у региону и Европи. Истиче се да академска литература препознаје проблем оружја у Западном Балкану, али да недостају студије које објашњавају разлику између високог поседовања и релативно ниске злоупотребе у Србији, што чини истраживачку празнину коју овај рад настоји да попуни.

У поглављу о теоријском оквиру, кандидаткиња користи теорију секуритизације Копенхашке школе као основ, уз критичке надоградње Балзака и Стрицела. Посебну пажњу посвећује улози медија и емоција као што су страх, туга и бес у процесима секуритизације, истичући да они могу значајно утицати на перцепцију претњи и прихватање ванредних мера.

У наредном поглављу се износи методолошки оквир. Рад комбинује анализу дискурса и интерпретацију квантитативних података, уз студију случаја Србије као „девијантног случаја“. Кандидаткиња анализира званичне документе, јавне говоре и медијске извештаје, уз статистике о криминалу, заплени оружја, самоубиствима и фемициду, како би показала синергију правних, политичких и друштвених фактора.

Наредно, истовремено и најобимније поглавље, анализира секуритизацију оружја на међународном, регионалном и националном нивоу. Посебно су размотрени масакри из 2023. године, фемициди и случајеви тероризма, који су у јавном дискурсу послужили као окидачи за поштравање законодавства и јачање сарадње Србије са међународним актерима.

У претпоследњем поглављу, кандидаткиња закључује да је константна секуритизација оружја створила чврст институционални оквир који је значајно смањио злоупотребу. Истовремено, указује на ризик да се кроз секуритизацију ограничавају демократска права и да медијски дискурси често манипулишу емоцијама ради оправдавања рестриктивних мера.

У закључку, рад нуди теоријски допринос увођењем комбинације емоција туге и беса као фактора који убрзавају процес секуритизације. На емпијском нивоу

показано је да су резултати вишедеценијске секуритизације у Србији довели до пада злоупотребе оружја и до побољшане безбедности, упркос чињеници да Србија и даље остаје у врху по броју комада оружја по становнику. Рад такође истиче да Србија, упркос бројним слабостима у институционалном систему, може бити препозната као релативно поуздан безбедносни партнер у региону и Европи.

Кључни налази рада показују да висока стопа поседовања оружја у Србији није довела до очекиваног пораста криминала, већ да је злоупотреба у паду захваљујући константном јачању законског и институционалног оквира, снажној међународној сарадњи и поновљеним процесима секуритизације. Кандидаткиња показује да секуритизација оружја није само дискурзивна пракса елита, већ и процес који укључује емоције (страх, бес и тугу), медијске представе и грађанске иницијативе. Посебно је анализирана улога медија у креирању безбедносног оквира и утицај на јавност током кризних догађаја.

У складу са наведеним, Комисија сматра да је кандидаткиња Светлана Јовановић у свом раду показала висок ниво разумевања теме, критички однос према теоријском оквиру и оригиналан допринос у анализи улоге емоција у процесу секуритизације. На основу тога, Комисија сматра да завршни рад кандидаткиње Светлане Јовановић под насловом „Millions Non-Smoking Guns: The Nexus Between Firearms Possession and Security in Serbia” испуњава све законом прописане услове за јавну одбрану.

Комисија:

Проф. др Немања Џуверовић (председник)

Асис. др Тијана Речевић (чланица)

Проф. др Филип Ејдус (ментор)